

Poľná pošta v zbierkach múzea

Vojnové roky vždy negatívne zasiahnu do života občanov. Prioritou sa stáva boj o prežitie a ostatné veci, sú akoby nepodstatné. Tá doba je veľmi zlá, najmä ku spoločenskému daniu. Vojnové roky 1914 – 1918 poznačili aj dovedy veľmi pozitívny vývoj filokartie (zberateľstvo pohľadníc) a výrobu pohľadníc.

Nastalo obdobie charakterizované dnes ako všeobecný úpadok pohľadnicovej tvorby, hlavne po stránke estetickej a umeleckej. Hoci pohľadnicová tvorba, nové techniky tlače, papiera, používanie farieb ako aj nové fotoaparáty v určitom smere vývoj pohľadníc tlačili dopredu, vojnové roky vývoj a napredovanie pohľadnicovej tvorby zastavili.

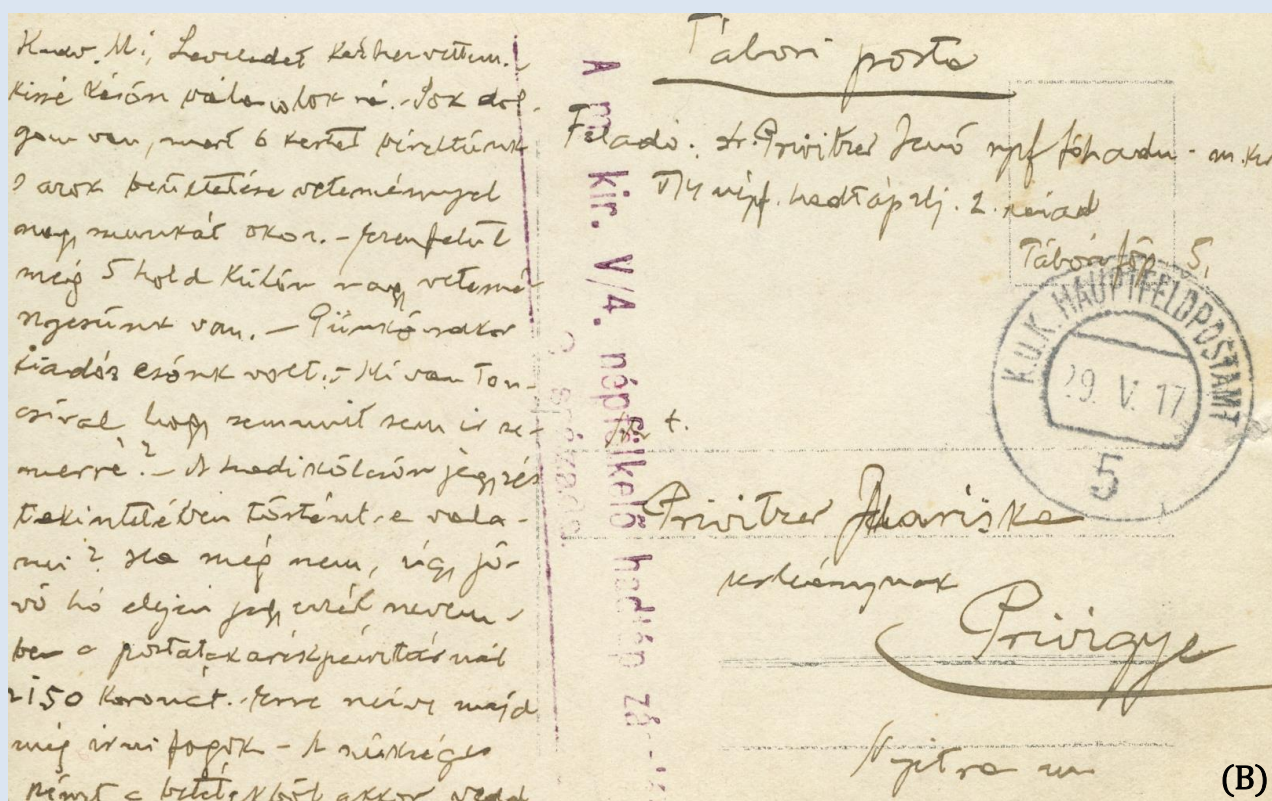
Vypuknutie svetovej vojny znamenalo definitívny zánik tzv. zlatého veku pohľadníc. Na pohľadniciach sa začala tlačiť a prevládať politická propaganda a vlastenecké agitovanie

bojujúcich strán, ktoré sa stali dominujúcim motívom pohľadníc. Do popredia sa dostali fotopohľadnice s ústredným motívom fotografií veliteľov alebo vojakov bojujúcich v zákopoch. Klasické pohľadnice vydávané po roku 1876, hlavne však po roku 1880 do začiatku 1. svetovej vojny, boli charakteristické tzv. dlhou adresou. Prichádza veľká zmena v tlači pohľadníc. Pohľadnica nadobudla dnešnú podobu dvoch strán, ktoré nazývame pohľadnice s krátkou adresou. Pohľadnice s dlhou adresou charakterizovala spoločná obrazová a textová strana a na opačnej bola adresa prijímateľa. Na nových pohľadniciach tlačených po roku 1914 sa adresná strana rozdelila zvislou čiarou na dve polovice. Pravá polovica určená na

foto - kildák, egy alkalommal felvétel zsinle alypa
rangs utti vortora's boó. Kipolyi am, - presu kó
pen - k. n. r. ad. ei a tóru tizlikarát ábraroty
Vélu m. ind. s. r. : 1917 2/28. Bolokop p. ún. s. d. d. (A)
Triják ar. r. m. d. l.

poštovú známku, poštovú pečiatku a adresu príjemcu, ľavá polovica slúžila na napísanie krátkej správy adresátovi. Druhej strane pohľadnice dominuje vyobrazený motív a nazýva sa obrazovou.

Pohľadnica prepravená maďarskou poľnou poštou s pečiatkou K. u. K. Hauptfeldpostamt 5 z 29. mája 1917 do Prievidze (A, B).

Viacere múzejné predmety poštovej histórie dokumentujú obdobie 1. svetovej vojny, nechýbajú pohľadnice a korešpondenčné lístky poľnej pošty rakúsko-uhorskej armády z rokov 1914 – 1918, v ktorej pôsobili aj mladí muži z obcí hornej Nitry. Na obrazovej časti sú vojaci v rovnošatách cisárskej kráľovskej armády rakúsko-uhorskej monarchie, bojujúci takmer na všetkých frontoch. Kontakt vojakov s domovom sprostredkovala poľná pošta, ktorej zásielky boli oslobodené od poštových poplatkov a prepravované zdarma. Prevažnú väčšinu prepravovanej korešpondencie tvorili dopisnice poľnej pošty označené tlačeným údajom „Feldpostkorrespondenzkarte“ alebo „Feldpostkarte“.

Korešpondenčný lístok poľnej pošty do Prievidze z 22. decembra 1916.

Otázka: Akým názvom sa označovala poľná pošta?

Spracovala: Mgr. Ing. Jana Oswaldová

© Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Prievidza 2014